

มิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมือง กรณีศึกษาพื้นที่นันทนาการของเมืองนครนายก
 Dimensions of Urban Public Open Space Uses : Case Study of Recreation Area in
 Nakhon Nayok Town

กำแหง อติโพธิ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

มิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองเป็นการศึกษารูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบนั้นๆ กับลักษณะทางสัณฐาน เศรษฐกิจและสังคมของเมือง อ้างอิงกับแนวความคิดที่ว่า พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นอเนกประโยชน์ (Multi-uses) ซึ่งเป็นผลมาจาก (1) ปัจจัยแวดล้อมพิจารณาจากตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ว่าง ศักยภาพในการเข้าถึงที่วิเคราะห์ด้วยชุดทฤษฎีและเทคนิค Space Syntax, ย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ, ลักษณะมวลอาคารและพื้นที่ว่าง, รูปแบบวิถีชีวิต วัฒนธรรม, โครงสร้างประชากร, โครงสร้างและบทบาททางเศรษฐกิจ (2) ปัจจัยระดับพื้นที่ที่เกิดจากการออกแบบและการบริหารจัดการ จากกรณีศึกษาพื้นที่นันทนาการของเมืองนครนายก ผู้คนจะเลือกใช้พื้นที่ที่มีปัจจัยดีกว่า และการใช้พื้นที่จะมีประสิทธิภาพเมื่อมีปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยระดับพื้นที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรม

คำสำคัญ : มิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ, รูปแบบการใช้พื้นที่, พื้นที่สถานการณีนิยม, ความเป็นอเนกประโยชน์

Abstract

Dimensions of urban public open space utilization, the study deal with open space utility format and analysis the correlation between each format and morphology, economic and social condition of Nakhon Nayok town. The studying referred to the hypothesis that the quality of a public open space depend on the multi – uses that come from two factors the environmental factors and the local modification factors. The environmental factors are location, accessibility potential (Space – Syntax Analysis), surrounding land utilization, building morphology, space and road block proportion. For the local modification factors are space design and construction, space administration and management. The studying of recreational activities found that the people favor the public space which has better both environmental and modification factors.

Keyword : dimensions of urban public open space uses, space uses pattern, situation's space, multi-use

1 สถานการณ์พื้นที่ว่างสาธารณะของเมือง

ในมุมมองทางสังคมวิทยา นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2548) ตั้งข้อสังเกตว่า สังคมเกษตรกรรมในอดีตของไทย ผู้คนทั้งชุมชนทำงานอย่างเดียวกันตามฤดูกาล จึงใช้เวลาและการดำเนินชีวิตคล้ายคลึงกัน มีการพบปะสังสรรค์กันอยู่ตลอดเวลา ทั้งเวลางานและนอกเวลา งาน ส่งผลให้มี "พื้นที่" (ในความหมายที่ว่างและกิจกรรม) ที่ชุมชนร่วมกันสร้างและใช้เสริมความสัมพันธ์ต่อกันอยู่มากมายควบคู่ไปกับการใช้ชีวิต พื้นที่เหล่านี้ คือพื้นฐานให้ชุมชนเกิดขึ้นและเป็นพลังให้ชุมชนดำรงอยู่ ข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับ Project for Public Space (Project for Public Spaces (PPS) เป็นองค์กรเอกชนไม่หวังผลกำไร ทำงาน

สนับสนุนความช่วยเหลือทางเทคนิค งานวิจัย การศึกษา การวางแผน และการออกแบบพื้นที่สาธารณะ พันธกิจของ PPS คือ การทำให้พื้นที่สาธารณะเกิดขึ้นและคงอยู่ เพื่อนำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง (2000) ที่กล่าวถึงความสำคัญของพื้นที่ว่างสาธารณะมีต่อเมืองว่า เป็นสถานที่สำหรับรองรับการใช้ชีวิตสาธารณะและการสร้างสรรค์กิจกรรมทางสังคมของชุมชนเมือง อีกทั้งเป็นหน้าต่างเป็นเอกลักษณ์ให้กับเมือง ใช้เป็นที่พบปะ ชุมชุมของผู้คน พื้นที่สาธารณะมีประโยชน์ต่อเมืองในทางเศรษฐกิจ หลายประการ เช่น สวนสาธารณะ สามารถทำให้ที่ดินบริเวณรอบ ๆ มีราคาสูงขึ้น การติดเป็นตลาดบนพื้นที่ว่าง หรือการเปลี่ยนถนนเป็นถนนคนเดินเพื่อซื้อขายสินค้า ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ สร้างความมีชีวิตชีวาให้เมืองดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสวนสาธารณะและพื้นที่สีเขียว พื้นที่ริมน้ำ ยังมีประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและจิตใจ การมีพื้นที่ว่างสาธารณะที่เปิดโอกาสให้เกิดกิจกรรมทางวัฒนธรรมโดยคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมวัฒนธรรมของเมืองไปในตัว

ในบริบทไทย จากการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมเกษตร "พื้นที่" ดังกล่าวได้หายไป การดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนสู่สังคมเมือง ทั้งเกิดกระบวนการเป็นเมืองโดยตรงหรือการได้รับอิทธิพลจากเมือง (พื้นที่ชานเมืองและชนบท) ส่งผลต่อวิถีความสัมพันธ์และความเป็นชุมชนให้ประปรายลง เพราะสูญเสียพื้นที่ทางสังคมแบบเก่าแต่ไม่มีพื้นที่ทางสังคมแบบใหม่มารองรับ ทั้งการสร้างพื้นที่ใหม่หรือการปรับพื้นที่เก่า เช่น พื้นที่ว่างของวัดที่ลดบทบาทเป็นเพียงที่ประกอบพิธีกรรม ไม่ได้เป็นศูนย์กลางกิจกรรมนานาชนิดของชุมชนอีกต่อไป การขาดแคลนพื้นที่ทางสังคมของผู้คนสังเกตได้จากปรากฏการณ์ปรับใช้ "พื้นที่แบบสถานการณ์นิยม" (Situationist Space) (พื้นที่แบบสถานการณ์นิยม) (Situationist Space) หมายถึง พื้นที่ที่เกิดจากการต่อรอง สร้างข้อตกลงระหว่างเหตุผลและจินตนาการอย่างเฉพาะที่เฉพาะทางตามสถานการณ์กำหนด โดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่อาจไม่ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบ หรือวิถีทางตามกระแสหลักใดๆ ในที่นี้กล่าวถึง การปรับเปลี่ยนพื้นที่เพื่อตอบสนองการใช้งานในกิจกรรมที่ไม่ได้ถูกกำหนดให้รองรับกิจกรรมนั้นๆ ไว้ล่วงหน้า) (ไซคี ภัคดีสุขเจริญ, 2549) เช่น บนถนนที่ไม่มีรถวิ่งกลายเป็นที่เดินเล่นวิ่งเล่นของเด็กๆ การใช้ถนนหรือทางเท้าเป็นที่ค้าขายตั้งห้ามเร่ แผงลอย

ในบริบทเมืองของตะวันตก Jan Gehl & Lars Gemzoe (2002) อธิบายถึงหน้าที่ดั้งเดิม 3 ประการของพื้นที่สาธารณะ คือ ที่ชุมนุมพบปะ (Meeting Place), ตลาด ที่ค้าขาย (Market Place) และพื้นที่เชื่อมต่อ สัญจร/ขนส่ง (Access/traffic Space) ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อวิถีชีวิตเมืองในอดีต โดยหน้าที่ดังกล่าวเกิดขึ้นผสมผสานกันอย่างสมดุลบนพื้นที่ แต่ในช่วงเวลาไม่กี่ปีมานี้ ความสมดุลของหลาย ๆ เมืองในยุโรปได้ถูกทำลายลงไปมาก โดยเฉพาะจากการขยายตัวของการสัญจรทางรถยนต์ และเมื่อพิจารณาสถานการณ์พื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองจำแนกออกเป็น

เมืองที่ถูกบุกรุก (The Invaded City) คือ เมืองที่แออัดไปด้วยการจราจรทางรถยนต์ จนกระทั่งคนเดินถนนและชีวิตสาธารณะถูกบีบคั้น เช่น เมืองเนเปิลส์ มาดริด และลอนดอน

เมืองที่ถูกทอดทิ้ง (The Abandoned City) คือ เมืองที่การเดินเท้าและชีวิตสาธารณะได้จางหายไปจนหมด เช่น เมืองต่างๆ ในอเมริกาเหนือกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ที่ชีวิตสาธารณะไม่อาจดำรงอยู่ได้

เมืองที่ถูกฟื้นฟู (The Reconquered City) คือ เมืองที่พยายามจะทำให้ความสมดุลของพื้นที่ว่างสาธารณะดีขึ้น เช่นในช่วงสามถึงสี่ทศวรรษที่ผ่านมา เมืองในยุโรป อย่างเมืองบาร์เซโลนา สตราบวร์ก ลียง ไพร์บวร์ก โคเปนเฮเกน หรือจากทวีปอื่นๆ เช่น เมืองโปรแลนด์ในสหรัฐอเมริกา กัวตีมาโมราซ และเมลเบิร์น เมืองเหล่านี้สามารถพบเห็นการเพิ่มขึ้นของปริมาณกิจกรรมต่างๆ อย่างน่าทึ่งในพื้นที่สาธารณะที่ถูกปรับปรุง

ซึ่ง Gehl สนับสนุนให้เมืองหันมาให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและรักษาพื้นที่ว่างสาธารณะ ให้เกิดทางเลือกที่หลากหลาย น่าสนใจต่อการใช้ชีวิตในสังคมเมืองปัจจุบัน โดยส่วนสำคัญคือ คุณภาพของพื้นที่ว่างสาธารณะ มีบทบาทสำคัญต่อลักษณะและปริมาณกิจกรรมของผู้คน รวมถึงการพยายามรักษาคุณภาพของพื้นที่ไว้ให้ได้ และเสนอแนะให้ทำการสำรวจ "พื้นที่สาธารณะกับการดำเนินชีวิตสาธารณะ" ของเมืองแต่ละเมืองอย่างต่อเนื่อง สังเกตการเปลี่ยนแปลงแต่ละช่วงเวลา เพื่อสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองให้เป็นสถานที่ที่เหมาะสมต่อการพบปะของผู้คน เป็นสิ่งจำเป็นต่อสถานการณ์เมืองในปัจจุบัน

เมื่อลองสังเกตจะพบว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองในประเทศไทยมีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกับเมืองอื่นๆ ในโลกตะวันตก ซึ่งพื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองถูกบุกรุกและทอดทิ้งเช่นกัน อีกทั้งประเด็นการขาดแคลน "พื้นที่" (ที่ว่างและกิจกรรม) ในวิถีชีวิตใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้น การมุ่งฟื้นฟูสมดุลของพื้นที่ว่างสาธารณะในบริบทของไทยจึงเป็นแนวทางที่น่าสนใจศึกษา เพราะทุกวันนี้ เราพบเห็นการปรับใช้พื้นที่เมืองแบบสถานการณ์นิยมได้ทั่วไป

แต่ในขณะที่เดียวกันเรากลับพบพื้นที่ว่างสาธารณะหลายๆ ที่ในหลายๆ เมือง ถูกสร้างขึ้นเป็นพื้นที่นันทนาการของเมือง เช่น สวนสาธารณะ สนามกีฬา ลานเมือง มีทั้งพื้นที่ที่ผู้คนเข้าใช้งานอย่างต่อเนื่อง (มีระดับความมอเนกประโยชน์สูงเป็นพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ) และพื้นที่ที่ถูกทิ้งร้างหรือเข้าใช้น้อย (ไม่ประสบความสำเร็จ) สะท้อนถึงการ “ขาด” และการ “มี” พื้นที่ว่างสาธารณะที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ มีช่องว่างระหว่างความต้องการการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะกับการสร้างพื้นที่ว่าง-สาธารณะสำหรับเมือง ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ว่า เรามีรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะกันอย่างไร ปัจจัยต่างๆ มีผลต่อรูปแบบการใช้งานพื้นที่อย่างไร เมืองแต่ละเมืองต้องการพื้นที่ว่างสาธารณะในลักษณะใด โดยนิยามคำถามเหล่านี้ว่าเป็น “มิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมือง”

รูปที่ 1 พื้นที่ว่างสาธารณะที่รองรับกิจกรรมนันทนาการในเมืองนครนายก

2 แนวทางการศึกษามิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมือง

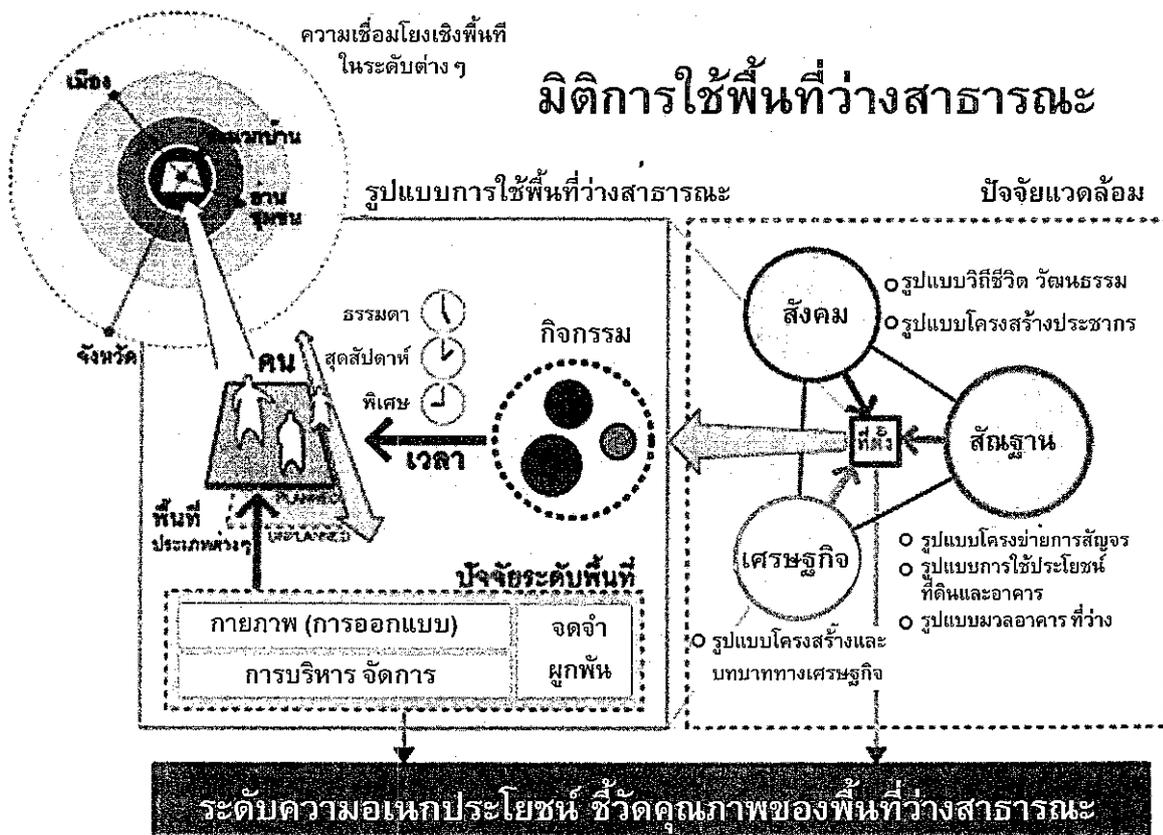
การทำความเข้าใจมิติการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมือง เป็นการอธิบายปัจจัยแวดล้อม (สัณฐาน เศรษฐกิจ สังคม) ของเมืองและปัจจัยระดับพื้นที่ที่มีผลต่อพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทต่างๆ ผ่านรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ (คน กิจกรรม เวลา) โดยมีระดับความมอเนกประโยชน์ (ความหลากหลายของกลุ่มคน จำนวนกิจกรรม และช่วงเวลา) เป็นตัวแปรบอกความแตกต่างของคุณภาพพื้นที่ว่าง และมีโครงสร้างในการคลี่คลายจากกรอบแนวคิดในรูปที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ ตัวชี้วัดความสำเร็จของพื้นที่ว่างที่สำคัญ คือ การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ว่างสาธารณะที่เกิดขึ้นในรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ไชศรี ภักดีสุขเจริญ (2551) นิยามว่า ในเชิงพฤติกรรมนิยม พื้นที่ว่างสาธารณะที่ดีหรือประสบความสำเร็จ เป็นพื้นที่ที่มี “ความเป็นอเนกประโยชน์ (Multi-use)” กล่าวคือ สามารถพบเห็นเจอเจอกลุ่มคนหลากหลายประเภท ทำกิจกรรมหลายอย่าง ในเวลาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะที่กลุ่มคนเดินเท้าเป็นสำคัญ การศึกษารูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะจึงเป็นการเก็บบันทึกรูปแบบกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทต่างๆ โดยกลุ่มคนในแต่ละช่วงเวลาของวัน แบ่งเป็นวันธรรมดา วันหยุดสุดสัปดาห์ และโอกาสพิเศษตามเทศกาลหรืองานประเพณี และระบุบทบาทของพื้นที่เป็นระดับความเชื่อมโยงเชิงพื้นที่ (ระดับละแวกบ้าน ย่าน ชุมชน เมือง จังหวัด) เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยระดับพื้นที่

ปัจจัยแวดล้อม ขนาดของเมือง เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่มีผลต่อการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะ ความหนาแน่นสูงของเมืองขนาดใหญ่ ทำให้เกิดอุปสงค์คือผู้ที่ต้องการใช้พื้นที่จำนวนมากตามไปด้วย (Whyte, 1980 อ้างถึงใน Public Place, 2546) ในปัจจัยระดับเมืองที่สำคัญ มีผลต่อความสำเร็จของพื้นที่ว่างสาธารณะ คือ ที่ตั้งของพื้นที่นั้นๆ สัมพันธ์กับกายภาพ (สัณฐาน)

เศรษฐกิจและสังคมของเมืองอย่างไร โดยแบ่งย่อยออกเป็น ลักษณะเชิงสัณฐาน ได้แก่ รูปแบบโครงข่ายการสัญจร วิเคราะห์ศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่ระดับเมืองและระดับย่าน ด้วยชุดทฤษฎีและเทคนิค “สเปซซินแทกซ์” (Space Syntax) (สเปซซินแทกซ์) (Space Syntax) เป็นชุดทฤษฎีและเทคนิควิเคราะห์ค่าระดับความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างเชิงสัณฐาน กับลักษณะและระดับความนิยมในการใช้งานของพื้นที่ คิดค้นโดย Hillier and Hanson (1984) โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการสัญจรอิสระ (Theory of Natural Movement) Space Syntax สามารถใช้ทำความเข้าใจโครงข่ายของพื้นที่สาธารณะอย่างเป็นระบบวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ของเส้นทางสาธารณะภายในเมืองด้วยแผนที่ โดยการสร้างแบบจำลองเชิงสัณฐาน (Spatial Model) ทำการคำนวณโครงข่ายในเชิงสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และแสดงผลว่าเส้นทางใดที่มีการฝังตัว (Integration) อยู่ในระบบมากกว่ากัน ซึ่งเส้นทางที่ฝังตัวได้ดีในระบบโครงข่ายทั้งหมดมีแนวโน้มที่ถูกสัญจรผ่านมากหรือที่เรียกว่า มีศักยภาพในการเข้าถึงสูง แสดงออกมาเป็นโทนสีแดงไล่ลำดับตามแถบสเปคตรัมไปจนถึงกลุ่มของเส้นทางที่มีศักยภาพในการเข้าถึงต่ำจะถูกแสดงเป็นโทนสีน้ำเงิน (ไซศรี ภักดิ์สุขเจริญ, 2548) รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร วิเคราะห์ย่าน การใช้ที่ดิน รูปแบบมวลอาคารและที่ว่างวิเคราะห์ด้วยเทคนิคภาพและพื้น (Figure and Ground) ลักษณะทางสังคม ได้แก่ รูปแบบวิถีชีวิต วัฒนธรรม วิเคราะห์การดำเนินชีวิต อาชีพ เชื้อชาติศาสนา รูปแบบโครงสร้างประชากร กลุ่มอายุ เพศ และลักษณะทางเศรษฐกิจ วิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างเศรษฐกิจของเมือง และบทบาทหรือลักษณะเด่นของเมือง

ปัจจัยระดับพื้นที่ พื้นที่ว่างสาธารณะที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะเพิ่มปริมาณผู้ใช้ ระยะเวลาการเข้าใช้ และความหลากหลายของประเภทกิจกรรม (ระดับความแออัดประโยชน์) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการออกแบบ เช่น ต้นไม้ น้ำ ทำให้เกิดทัศนียภาพสวยงามและร่มเงา ที่นั่ง ที่รองรับกิจกรรม ความรู้สึกเชื่อถือว่าสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ โดยพื้นที่ที่มีความต่อเนื่องกลมกลืนกับพื้นที่รอบข้างรวมถึงการเชื่อมต่อกับทางสายตา (Whyte, 1980) การบริหารจัดการ ทัศนคติของผู้มีอำนาจเหนือพื้นที่นั้นๆ จะส่งผลต่อการใช้ประโยชน์พื้นที่และลักษณะทางกายภาพ เช่น การสนับสนุนหรือส่งเสริมการใช้พื้นที่ เพื่อกิจกรรมสาธารณะหรือการกีดกันการใช้พื้นที่ในรูปแบบของการล้อมรั้วหรือการออกแบบให้ไม่เอื้อต่อกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในพื้นที่ที่เกิดกิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมจะทำให้เกิดการจดจำและความรู้สึกผูกพันแก่ผู้คน

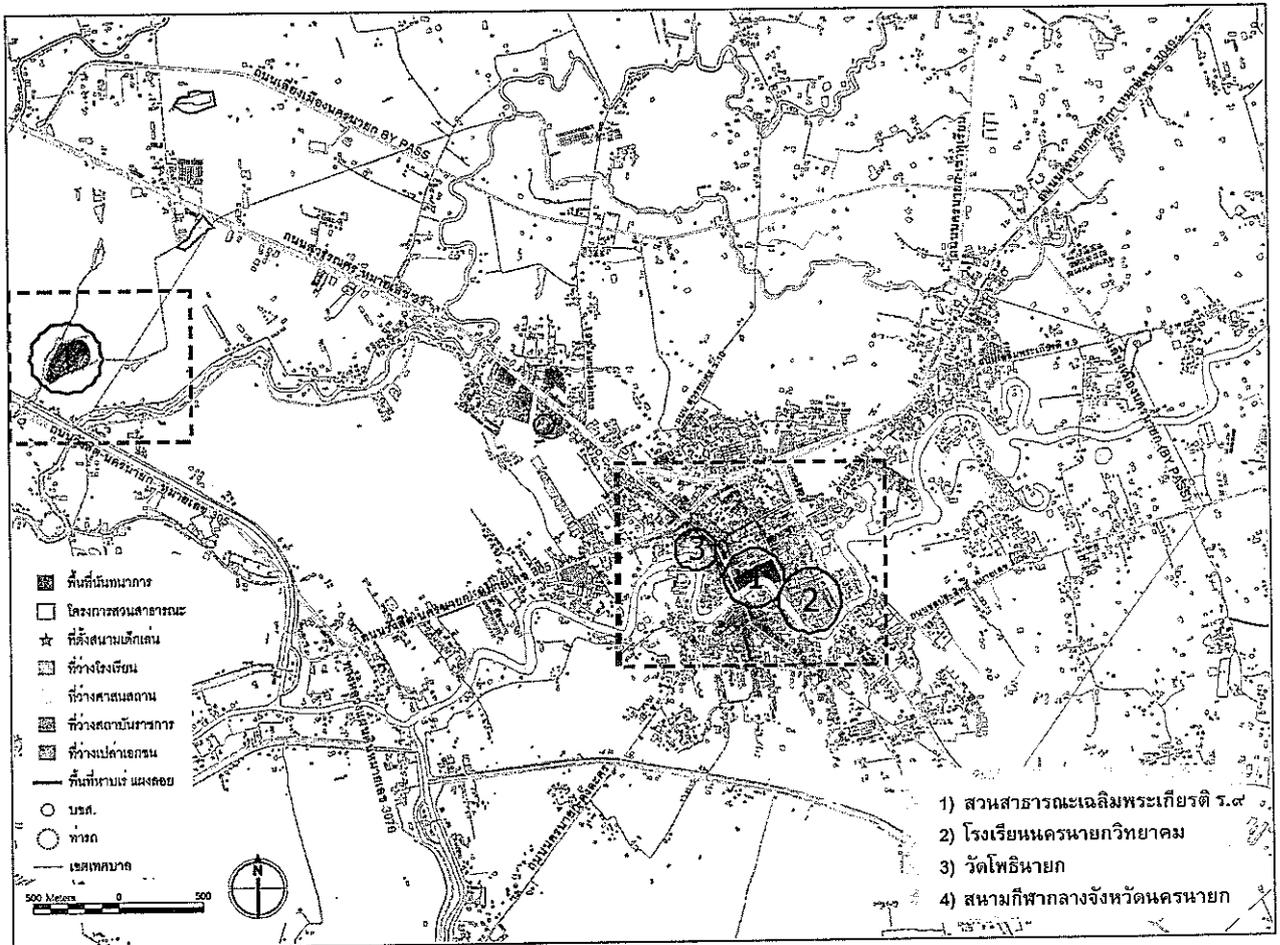

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา

3 กรณีศึกษาพื้นที่นันทนาการของเมืองนครนายก

เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจพื้นที่ว่างสาธารณะในภาพรวมจึงต้องการเริ่มต้นศึกษาเมืองที่มีขนาดไม่ใหญ่จนเกินไป เพราะมีความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนมากนัก อย่างกรณีศึกษาเมืองนครนายกซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นเมืองขนาดกลางๆ มีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การปกครองในระดับจังหวัด

จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่า พื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองนครนายกประเภทต่างๆ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น พื้นที่ว่างในอาคารสาธารณะ อย่างสถานที่ราชการ ศาลากลาง สถานีการศึกษา ถนนและทางเท้า ตลอดจนพื้นที่ว่างเปล่าบางแห่ง ซึ่งรองรับบทบาทที่แตกต่างกันไป ในบทบาทของการชุมนุมพบปะหรือพื้นที่นันทนาการนั้น เมืองนครนายกสามารถพบกิจกรรมนันทนาการได้ทั้งจากพื้นที่ที่รัฐจัดสร้างหรือกำหนดให้เป็นพื้นที่นันทนาการ (Planned Public Open Space) เช่น สวนสาธารณะต่างๆ และจากการปรับใช้พื้นที่ (Unplanned Public Open Space) อย่างพื้นที่วัด และพื้นที่โรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่กึ่งสาธารณะ พื้นที่กึ่งสาธารณะ (Semi-Public Space) คือ พื้นที่สาธารณะที่มีการเพิ่มเงื่อนไขหรือจำกัดรูปแบบในการเข้าใช้พื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น ร้านกาแฟ รถไฟ โรงหนัง ที่มีค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้หรือต้องแต่งกายสุภาพ ร้ายขายของ เป็นที่ที่ใครก็สามารถเข้าไปได้ แต่จะไม่สามารถทำกิจกรรมอื่นที่นอกเหนือหรือไม่เกี่ยวข้องกับการซื้อของโรงหรือถนนของห้างสรรพสินค้าที่คนทั่วไปก็ยังเข้าไปใช้ได้ถึงแม้ห้างจะปิดไปแล้ว เป็นต้น) ที่มา : http://en.wikipedia.org/wiki/Public_space โดยเลือกพื้นที่ตัวอย่างมาวิเคราะห์จากรูปแบบการใช้พื้นที่ที่มีระดับความเอื้ออำนวยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะ สำคัญ 4 แห่ง (รูปที่ 3) ได้แก่ (1) สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ สวนสาธารณะที่รองรับกิจกรรมหลากหลายของเมือง (2) โรงเรียนนครนายกวิทยาคม พื้นที่ที่ผู้คนนิยมใช้เป็นพื้นที่นันทนาการ (3) วัดโพธิ์นายก พื้นที่ที่มีกิจกรรมต่อเนื่องตลอดทั้งวัน (4) สนามกีฬาากลางจังหวัดนครนายก สนามกีฬามาตรฐานของจังหวัดที่ใกล้เมืองที่สุด

รูปที่ 3 แผนที่แสดงพื้นที่ว่างสาธารณะประเภทต่างๆ ของเมืองนครนายก และตัวอย่างพื้นที่ศึกษา

4 รูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะเพื่อนันทนาการของพื้นที่ตัวอย่าง

1 สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร.๙

กิจกรรมประจำมีเพียงการเดินแอโรบิกในตอนเช้าเย็นทุกวันธรรมดาโดยกลุ่มวัยทำงานและผู้สูงอายุระหว่างวัน มีผู้คนเข้าไปนั่งเล่นเดินเล่น พักผ่อนจำนวนน้อย ถูกใช้เป็นที่จอดรถในช่วงเย็นที่มีตลาดได้รุ่ง และเป็นพื้นที่จัดงานประเพณี เทศกาลสำคัญของเมือง กิจกรรมงานของเทศบาลและหน่วยงานภาคต่างๆ

รูปที่ 4 กิจกรรมบนพื้นที่สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร.๙

2 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม

เป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มคนหลากหลายนิยมใช้รองรับกิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ทั้งกลุ่มผู้สูงอายุเข้ามาออกกำลังกายก่อนเวลาเรียนทุกวัน และกลุ่มคนทุกเพศทุกวัยเข้าใช้ในช่วงเย็นของทุกวัน และเป็นพื้นที่จัดงานของเมือง งานลอยกระทง งานเลี้ยงโอกาสต่างๆ เป็นต้น

รูปที่ 5 บรรยากาศพื้นที่โรงเรียน ช่วงหลังเลิกเรียน และเมื่อมีงานเทศกาล

3 วัดโพธิ์นายก

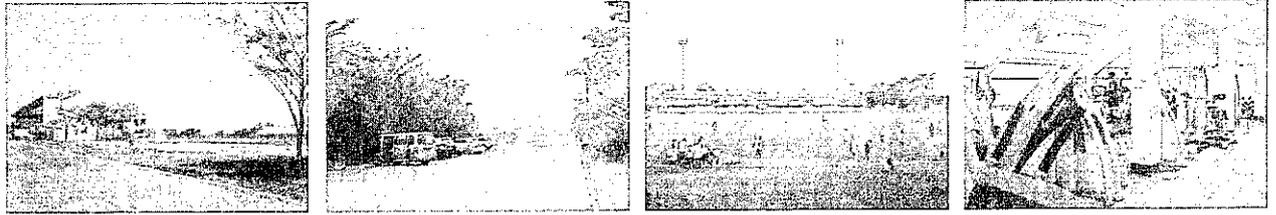
มักพบผู้คนเข้ามานั่งพักผ่อนหย่อนใจอยู่ตลอดเวลา มีกลุ่มผู้สูงอายุ ข้าราชการเกษียณเข้าใช้พื้นที่เป็นประจำ นั่งเล่นหมากรุก เล่นพระ พูดคุยกันตั้งแต่ช่วงสายถึงเย็นของทุกวัน เป็นพื้นที่จอดรถและพักคอยของกลุ่มคนหลากหลายที่มาใช้บริการตลาดสด และพื้นที่ย่านการค้าซึ่งหาที่จอดรถลำบาก รวมถึงกลุ่มคนในละแวกบ้านและชุมชนที่เข้ามาใช้พักผ่อนในช่วงเย็น

รูปที่ 6 การใช้พื้นที่ในบริเวณวัดโพธิ์นายก

4 สนามกีฬาากลางจังหวัดนครนายก

การเข้าใช้พื้นที่โดยกลุ่มคนทั่วไป เป็นกลุ่มคนทำงานมาออกกำลังกายในช่วงเย็นของวันธรรมดา จำนวนไม่มาก ส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นที่ซ้อมกีฬาของนักกีฬาตัวแทนจังหวัดในเวลาเย็นวันธรรมดากับทั้งวันในวันเสาร์ และใช้แข่งขันกีฬาที่เป็นทางการต่างๆ เช่น ฟุตบอลไทยลีก การแข่งขันระดับจังหวัด เป็นต้น

รูปที่ 7 การใช้พื้นที่ในสนามกีฬาากลางจังหวัดนครนายก

ตารางสรุปรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของพื้นที่ตัวอย่าง

พื้นที่	กลุ่มคน	กิจกรรม	เวลา
1) สวนเฉลิม-พระเกียรติ ร.๙	ทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย	เดินแอโรบิค พักผ่อน ตกปลา สักการะศาลหลักเมือง จอดรถเที่ยววานเทศกาล	ช่วงเช้า เย็นของวันธรรมดา เย็นของวันสุดสัปดาห์ เทศกาลสำคัญๆ
2) โรงเรียนนครนายกวิทยาคม	ทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย	ออกกำลังกาย(เดิน วิ่ง เครื่องออกกำลังกาย) เล่นกีฬา(ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ) พักผ่อน	ช่วงเช้า เย็นนอกเวลาเรียน ของวันธรรมดา และ ทุกช่วงเวลาของวันสุดสัปดาห์
3) วัดโพธิ์นายก	ทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัย	เล่นหมากรุกหมากฮอก ดู/เช่าพระ ชาน้ำ ออกกำลังกาย เล่นในสนามเด็กเล่น นั่งพักผ่อน จอดรถ	ช่วงเช้าถึงเย็นของทั้ง วันธรรมดาและวันสุดสัปดาห์
4) สนามกีฬาากลาง	คนทำงาน นักกีฬา วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นชาย	ฝึกซ้อมกีฬาฟุตบอล เล่นกีฬาอื่นๆ ออกกำลังกาย(เครื่องออกกำลังกาย) ชมการแข่งขัน	ช่วงเย็นของวันธรรมดา/ ทุกช่วงของวันสุดสัปดาห์ และตามตารางการแข่งขัน

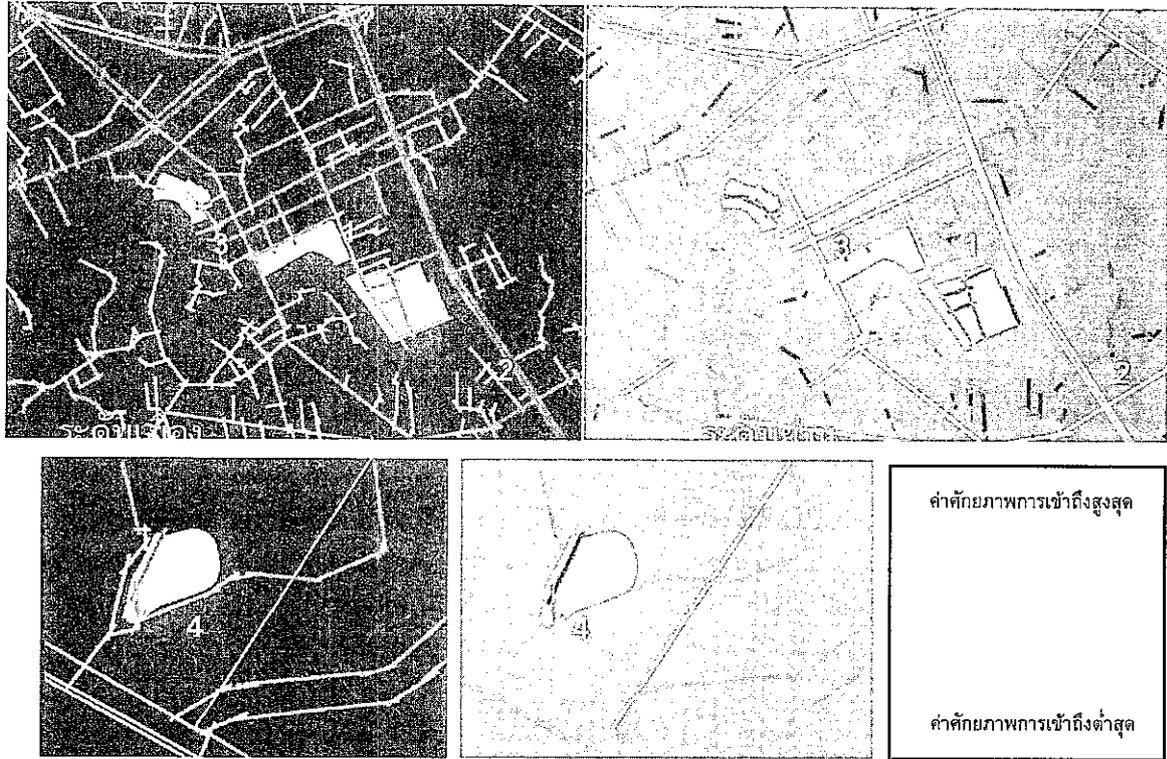
จากตารางเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า พื้นที่สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ โรงเรียนนครนายกวิทยาคม และวัดโพธิ์นายก (1-3) เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นอเนกประโยชน์ของเมืองนครนายก ซึ่งมีรูปแบบการใช้พื้นที่แตกต่างกันในรายละเอียดของกลุ่มคน กิจกรรมและเวลา ส่วนสนามกีฬาากลาง (4) มีรูปแบบการใช้ที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจง ระดับความอเนกประโยชน์จึงต่ำ

5 วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อรูปแบบการใช้พื้นที่

จากสภาพที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา นำมาวิเคราะห์ลักษณะกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม แยกเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

ลักษณะเชิงสัณฐาน

รูปแบบโครงข่ายการสัญจร

(1) สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ (2) โรงเรียนนครนายกวิทยาคม (3) วัดโพธิ์นาค (4) สนามกีฬาากลาง
รูปที่ 8 แสดงที่ตั้งของพื้นที่บนศักยภาพในการเข้าถึงระดับเมืองและระดับย่านของโครงข่ายการสัญจร
ที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วย space syntax

จากรูปที่ 8 พื้นที่ (1), (2) และ(3) ล้อมรอบด้วยโครงข่ายการสัญจรที่หนาแน่นของเมือง และตั้งอยู่บนเส้นทางที่มีศักยภาพในการเข้าถึงสูงในระดับเมือง (สีโทนร้อน - ส้ม) สามารถเชื่อมต่อไปยังพื้นที่อื่นๆ โดยเฉพาะย่านพักอาศัยรอบเมืองได้สะดวก ส่งผลต่อความหลากหลายของกลุ่มคน และแต่ละพื้นที่มีศักยภาพในการเข้าถึงปานกลางในระดับย่าน (สีโทนเขียว - เหลือง) ซึ่งเอื้อต่อการเข้าใช้พื้นที่ของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเมืองชั้นในและชุมชนบริเวณรอบพื้นที่ ในพื้นที่ (4) มีรูปแบบโครงข่ายการสัญจรที่ต่างออกไป ตั้งอยู่ในโครงข่ายที่เบาบางห่างจากตัวเมือง อยู่ใกล้กับถนนที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองและจังหวัด แต่ในระดับภาพรวมของเมืองนครนายก มีศักยภาพในการเข้าถึงปานกลาง (สีโทนเขียว - เหลือง) และมีศักยภาพในการเข้าถึงค่อนข้างต่ำในระดับย่าน (สีโทนเย็น - เขียวน้ำเงิน) เกิดจากการเชื่อมต่อของโครงข่ายมีอยู่น้อย

รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

(1) สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ (2) โรงเรียนนครนายกวิทยาคม (3) วัดโพธิ์นาค (4) สนามกีฬาากลาง
รูปที่ 9 แสดงที่ตั้งของพื้นที่บนย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

พื้นที่ (1) กับ (3) โดยรวมอยู่ติดกับพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมหลักศูนย์กลางเมือง และล้อมรอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่หลากหลาย ทั้งย่านพาณิชย์กรรม (สีแดง) ย่านพักอาศัยชั้นในของเมือง (สีส้ม) ย่านราชการ(สีน้ำเงิน) และย่านสถานศึกษา (สีเขียว) เป็นบริเวณที่เกิดกิจกรรมต่อเนื่องกันตลอดทั้งวัน พื้นที่ (1) ติดกับถนนที่กลายเป็นตลาดโต้รุ่งในตอนเย็นของทุกวันทำให้กลายเป็นลานจอดรถ พื้นที่ (3) อยู่ติดกับตลาดสดและย่านพาณิชย์กรรมหลักมีการใช้ที่ดินหนาแน่น กลายเป็นที่รองรับกลุ่มคนที่มาใช้บริการย่านพาณิชย์ เป็นที่จอดรถ ที่พักคอย พื้นที่ (2) เป็นพื้นที่โรงเรียนประจำจังหวัด อยู่ติดกับย่านราชการ (ศาล เรือนจำ ไปรษณีย์ บ้านพักข้าราชการ) ล้อมรอบด้วยแม่น้ำ ทำให้พื้นที่มีความสงบร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อน ส่วนพื้นที่ (4) ตั้งอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมมีการใช้ประโยชน์อาคารเบาบางเป็นบ้านพักอาศัยกระจายอยู่ในพื้นที่ คนที่เข้ามาใช้พื้นที่จึงเป็นคนที่มาจากพื้นที่ห่างออกไป อย่างในเมืองหรือแะระหว่างเดินทางกลับจากไปทำงานที่เมืองอื่น

รูปแบบมวลอาคารและที่ว่าง

จากรูปที่ 10 พื้นที่ (3) ด้านหนึ่งถูกโอบล้อมด้วยมวลอาคารที่มีความหนาแน่นมาก บริเวณดังกล่าว จึงมีพื้นที่ว่างอยู่น้อย ส่งผลต่อความต้องการที่ว่างมากตามไปด้วย พื้นที่ (2) ถูกโอบล้อมโดยมวลอาคารเรียนขนาดใหญ่ คล้ายกับ พื้นที่ (1) ที่เป็นมวลอาคารขนาดใหญ่แต่ไม่หนาแน่นเท่า ซึ่งทั้งสามพื้นที่ที่อยู่ติดกับพื้นที่โล่งว่างของแม่น้ำนครนายกที่พาดผ่านกลางเมือง จึงมีคุณสมบัติที่ดีของพื้นที่ว่างเพื่อพักผ่อนเพราะน้ำช่วยสร้างบรรยากาศ สร้างมุมมอง และช่วยให้มีการถ่ายเทของอากาศเป็นอย่างดี ในส่วนของพื้นที่ (4) ตั้งอยู่ในพื้นที่โล่งว่างขนาดใหญ่ มีความเป็นธรรมชาติสูง

(1) สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ (2) โรงเรียนนครนายกวิทยาคม (3) วัดโพธิ์นายก (4) สนามกีฬาากลาง

รูปที่ 10 แสดงที่ตั้งของพื้นที่บนรูปแบบมวลอาคารและที่ว่าง

ลักษณะทางสังคม

รูปแบบวิถีชีวิต วัฒนธรรม

พื้นที่ (1) และ 2) รองรับผู้พักอาศัยในเมืองและชุมชนโดยรอบ โดยเฉพาะกลุ่มคนทำงาน เรียนหนังสือในเมืองที่มีเวลาทำงานและเวลาว่างตรงกัน จึงเกิดการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการพักผ่อน พื้นที่ (3) จะรองรับกลุ่มคนที่เข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ในย่านพาณิชย์หลักของเมืองซึ่งเดินทางมาจากพื้นที่โดยรอบ ตลอดทั้งเวลา และพื้นที่ (4) ที่ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ในการเดินทางไปใช้บริการ หรือแะหลังจากเลิกงานทำให้ไม่เกิดการเข้าใช้ที่หลากหลาย

รูปแบบโครงสร้างประชากร

พื้นที่ (1) , (2) และ (3) ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีความหนาแน่นประชากรสูง ต่างจากพื้นที่ (4) ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลเกี่ยวกับโครงสร้างอายุ ในกลุ่มอายุเดียวกันจะมีแนวโน้มที่จะมีรูปแบบการใช้พื้นที่ที่คล้ายคลึงกัน เช่น การจับกลุ่มของผู้สูงอายุตั้งเป็นชมรมพระเครื่อง เล่นหมากรุกหมากรอกฮอท นิ่งพูดคุยกันทั้งวันที่วัดโพธิ์นายก การจับกลุ่มเล่นกีฬาของกลุ่มวัยรุ่นในโรงเรียนและสนามกีฬา กลุ่มวัยทำงานรวมกลุ่มออกกำลังกายเดินแอโรบิกในสวนเฉลิมพระเกียรติ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

รูปแบบโครงสร้างและบทบาททางเศรษฐกิจ

มีผลต่อภาพรวมของเมือง ทั้งต่อตัวเมืองและผู้คนอยู่อาศัยอยู่ อย่างขนาดของเศรษฐกิจสัมพันธ์กับขนาดของเมือง และขนาดของย่านพาณิชย์กรรม ความหนาแน่นของเมือง มีผลต่ออาชีพต่างๆ ในเมือง ที่เป็นตัวกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อรูปแบบการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะของเมืองทั้งสิ้น

6 วิเคราะห์ปัจจัยระดับพื้นที่ที่มีผลต่อรูปแบบการใช้พื้นที่

1 สวนเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ เนื้อที่ประมาณ 11.62 ไร่ ดูแลโดยเทศบาลเมืองนครนายก มีความสำคัญในระดับเมือง สภาพทางกายภาพ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นสวน (Softscape) มี (landmark) เป็นศาลหลักเมือง และพื้นที่ลานโล่ง (Hardscape) เป็นลานปูนขนาดใหญ่ มีประติมากรรม ศาลาอเนกประสงค์ ในระดับพื้นที่ขาดความต่อเนื่องและการเชื่อมต่อทางสายตากับพื้นที่โดยรอบ เพราะรั้วที่สูงและทึบ พื้นที่ไม่เอื้อให้เกิดการจับจองยึดใช้เท่าที่ควร มีที่นั่งน้อย กิจกรรมไม่ชัดเจน ขาดบรรยากาศที่เชื้อเชิญ ให้ความรู้สึกไม่ปลอดภัย

2 โรงเรียนนครนายกวิทยาคม มีพื้นที่โล่งว่างประมาณ 22.82 ไร่ จัดเป็นที่โล่งว่างขนาดใหญ่ที่สุดของเมือง มีกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายให้เลือก โดยทางโรงเรียนเปิดกว้างให้แก่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใช้พื้นที่ได้ตามเวลาที่กำหนด

3 วัดโพธิ์นาค มีพื้นที่เป็นลานปูนอเนกประสงค์ใช้จอดรถหรือจัดงานของทางวัด พื้นที่ริมน้ำเป็นมุมพักผ่อน มีม้านั่งหลายชุด ชุมน้ำเย็น สนาบดีเล่น ตลอดจนมีร่มเงาตลอดทั้งวัน

4 สนามกีฬาากลางจังหวัดนครนายก อยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ขนาดพื้นที่ 23.5 ไร่ เป็นสนามกีฬาที่มีมาตรฐาน ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งเครื่องออกกำลังกาย สนามฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ลู่วิ่ง อัฒจันทร์ ที่จอดรถ

7 อภิปรายสรุป

พื้นที่สาธารณะที่มีความสำคัญในระดับเมืองควรตั้งอยู่บนโครงข่ายที่มีศักยภาพในการเข้าถึงระดับเมืองดี เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ส่วนต่างๆ ของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในพื้นที่ศูนย์กลางเมืองเป็นพื้นที่ที่มีองค์ประกอบของปัจจัยแวดล้อมที่เหมาะสมกับการสร้างพื้นที่ว่างสาธารณะ ที่มีความเป็นอเนกประโยชน์ ถึงแม้ว่าในพื้นที่ที่มีความหนาแน่นสูง การหาพื้นที่ว่างเป็นไปได้ยากแต่หากสามารถทำได้จะเป็นพื้นที่ที่เกิดประโยชน์ต่อเมืองสูงกว่าการลงทุน สร้างพื้นที่ว่างสาธารณะในที่ตั้งที่มีปัจจัยแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเกิดกิจกรรมที่ต้องการพื้นที่ว่างสาธารณะ

ย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินเมืองนครนายกมีผลต่อการปรับใช้พื้นที่ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมของปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยระดับพื้นที่ โดยมีรูปแบบสอดคล้องกับกิจกรรม (ย่านการใช้ที่ดิน) ที่เชื่อมต่อกับพื้นที่โดยโครงข่ายการสัญจรที่เหมาะสม โดยเฉพาะกิจกรรมการค้าที่มีผลต่อรูปแบบความต้องการใช้พื้นที่อย่างมาก

ในช่วงเวลาของการใช้พื้นที่ว่างสาธารณะจะสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนกลุ่มต่างๆ ในเมือง ดังนั้นการมีวิถีชีวิตที่หลากหลาย จากอาชีพ เชื้อชาติ วัฒนธรรมจะส่งผลโดยตรงต่อเวลาการใช้พื้นที่ให้หลากหลายตามมา

การปิดกั้นการเชื่อมต่อทั้งทางสายตาและการเข้าถึงพื้นที่ นอกจากจะมีผลต่อปริมาณคนเข้าใช้พื้นที่แล้วยังมีผลต่อพฤติกรรมการใช้พื้นที่อีกด้วย เช่น ความรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในพื้นที่ การจับกลุ่มมั่วสุมในที่ลับตา คนจรจัดเข้ายึดใช้พื้นที่แก่โดยการปรับลักษณะทางกายภาพดังกล่าว เช่น เหาड़ीออกหรือทำให้เตี้ย ทำมุมมองให้เปิดโล่งมองเห็นง่าย มีไฟส่องสว่างเพียงพอ หรือแก้ด้วยการจัดการ อย่างมีเวรยามคอยตรวจตราพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- [1] ไชตรี ภักดิ์สุขเจริญ. วากรรมของเมืองผ่านโครงสร้างเชิงสถฐาน. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ฉบับภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง 2458 .
- [2] ไชตรี ภักดิ์สุขเจริญ. ซอยลัดประหยัดพลังงาน:พื้นที่ว่างสาธารณะขนาดเล็ก-พื้นที่ทางสังคมของชุมชนไทย.
เอกสารประกอบการประชุมวิชาการด้านการวางแผนภาคและเมือง ประจำปี 2551 เรื่องเมืองประหยัด
พลังงาน, 139-160. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : 2551.
- [3] นิธิ เอียวศรีวงศ์. ความยุ่งของการอยู่. 1. กรุงเทพฯ : มติชน, 2548.
- [4] Whyte, William H. **The social life of small urban space**. Washington D.C. : Conservation Foundation, 1980.
อ้างถึงในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. เอกสารประกอบการสอน วิชาออกแบบเมือง.
PUBLIC PLACE. มหาสารคาม : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 2546.
- [5] Jan Gehl & Lars Gemzoe, 2002. **Winning back the Public Spaces**. Conference lectured at the symposium
“(In)visible Cities. Spaces of Hope, Spaces of Citizenship”, Centre of Contemporary Culture of Barcelona, 25-
27 July 2003 แหล่งที่มา
[:http://urban.cccb.org/urbanLibrary/htmlDocs/acrossCities_docViewer.asp?gldioma=A&gDoc =A006-C.html&
gPDF=A006-C.pdf](http://urban.cccb.org/urbanLibrary/htmlDocs/acrossCities_docViewer.asp?gldioma=A&gDoc =A006-C.html&gPDF=A006-C.pdf)
- [6] http://en.wikipedia.org/wiki/Public_space

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายกำแหง อติโพธิ์ เกิดวันพุธที่ 25 เมษายน พ.ศ.2522
 ที่จังหวัดอุดรธานี ย้ายมาอาศัยอยู่ที่จังหวัดนครนายก ในปี พ.ศ.2528
 สำเร็จการศึกษา ระดับชั้นมัธยมที่โรงเรียนนครนายกวิทยาคม
 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรังสิต
 ปี พ.ศ.2545 เข้าทำงานโครงการวิจัยและพัฒนาชีวิตสาธารณะ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่จังหวัดตรัง 3 ปี
 ปัจจุบัน(พ.ศ.2553) เป็นนิสิตหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย